

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**In Titi Livii Patavini, Historiarvm Ab Vrbe Condita Libros,
Qvi quidem exstant, omnes, Observationes**

Godelevaeus, Wilhelm

Francofvrti, 1609

In Librvm XXXII. Decadis Qvartæ, Qvi Alias Est Liber II. Observationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69254](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69254)

puli alicuius partes, de quo latius vide Tornebum lib. 9. cap. 7. & lib. 3. cap. 3. aduerfar.

Celeritas inimica consilii. Quam celeritatem] Præcepit enim consilium inaspicatum esse solere, & vulgato sermone dicitur, & eleganter admonuit Sophocles apud Plutarchum in libello de garulitate:

Ὅτι γὰρ π βελῆς ὄρωτε καὶ ὄρωμα πέλῃ.

Vide Erasmus in proverbio: In nocte consilium.

Tendere in re militi variguidi Tendere eum ordine] Tendere in re militari, tentoria figere, seu papilionem tingerere significat, Virgil. lib. 1.

Hic Dolopum manus, hic saeuus tendebat Achillem.

Sedentem Romanum debellaturum] Alludit ad proverbum Romanus sedendo vincit, quod comperit in eos, qui tranquilli atque otiosi, tamen quæ volunt, efficiunt, aut qui non viribus, sed arte rem gerunt Erasmus ex historia scibi cunctatoris natum arbitratur, qui Hannibalem iuueniliter exultatam sua patientia fregit.

Romphaea. Romphaea] Romphaea framea seu teli longioris genus, Flaccus lib. 6. Argonaut.

Æquaque (inquit) nec fortis breuior, nec Romphaea ligra.

Pisistratus. Pisistratus] Id est, Pisistratum eiusq; filios, hi etenim ad 34. annos tyrannidem Athenis tenuerunt, de qua vide Aristot lib. 5. c. 5. Politic. Plutarchum in Solone, Iustin. lib. 2. Cicronem in epist. ad Attic. Clementem tyrannum Pisistratum vocat: vt & Probus in vita Miltiadis cum tyrannum, sed iustum appellatum fuisse, scriptum reliquit.

Atheniensium maledicentia. Athenienses literis verbisque] Respexisse videtur ad locum. Demosthenis, qui Athenienses excitans ad ea, quæ plebis scitis complexi essent, peragenda adiunxit: ἡ γὰρ μὲν ὁρὴ τῶν ἀφισματιῶν τῶν ἐπισηλαῖς παλαιῶν φιλιππῶν, ἀλλὰ ἔ τῶν ἑγρῶν. Prout annotauit Victorius. Nonnulla quoque ad loci huius illustrationem facientia annotat Erasmus in proverbio: Canes invidi vehementius latrant, & in proverbio, Lingua bellare. Vera autem fortitudo, neque maledica, neque minax est, quod innuit Homerus libro quinto Iliados.

Τὸν δ' ἔτι περὶ σέφην κροσσῶν ἰσχυρὸν ἐλάσας,

Ἀλλὰ περὶ ζῆν δειληρῶδες.

Traieburumque incendium] Hoc simile de periculo ardentis vicinæ domus frequens fuisse, & apud Latinos & Græcos scriptores, docet Victorius lib. 1. c. 6. variarum lectionum, cap. 13.

IN LIBRVM XXXII. DECADIS QUARTÆ, QVI ALIAS EST LIBER II. OBSERVATIONES.

Decoquere quid. *Interrimentum.* *Aliphira* **P**ari quarta decocta erat] Decocta, id est, diminuta. Decoquere enim paulatim diminueret significat, & coquendo absumere, vt annotat Budæus in priorib. ad Pandect.

Interrimentum suppleuerunt] Interrimentum pro euanita argenti parte accipit, quæ in excoctione deperit, Budæus vbi supra.

Aliphiram contenditibus] Aliphira vrbis fuit Arcadiæ, quæ vt Polyb tradit, in summitate collis arcem, & æneam Mineruæ statnam, longe à cæteris specie ac magnitudine differentem habuit, quæ à quo, aut cuius sumptibus, quoue tempore erecta fuerit etiam apud eius loci incolas in dubio fuit. Hinc Minerua Aliphira vocata est, vt Stephanus & Polybius tradunt.

Traba.

Trabeatus ad hostem] Trabeati à trabeatis vestibus dicuntur, quæ tanquam Trabeati
quasdam discolors habent pannorum trabe. Cæterum trabeatum tria sunt
genera, ut scribit Suetonius, vnum quod diis sacratum, & est totum purpureum:
alterum quod est regum, quod etiam purpureum est, sed albo infectum: tertium
est augurale, purpureum & coctum mixtis infectum, Baysius lib. 1. de re vestiaria
ca. 10.

Turgato loco] Quis purgandi ritus fuerit, explicat Cælius libro 11, capite 22. Purificatio
quem vide.

Iunonis quam vocant Acream] Iunonis Acreæ meminit in 9. Strabo. Pausanias in 2. Euripides quoque in fabula Medea eam inducit, filios cæcos ad
adem Iunonis Acreæ deferre Meminit eius item Tertullianus in libro ad
uxorem.

Satis exemplorum] Feliciter is sapit, qui alieno periculo sapit, inquit Plautus
in Mercatore In eandem sententiam Tibullus Elegiarum lib. 3.

Felix quicumque dolore.

Alterius disces posse cavere tunc.

Et eiusdem sententiæ est illud Græcum:

ἴσθ' ὅτις ἄλλοῦ τούτου ἔργου ἀλλοῦ ἔργου.

Nec sepe nec diu eadem] Respexit ad simulachrum occasionis, quam anti- *Occasio*
quitas sic fingebat: Volubili totis penatis insistentem pedibus, vertiginem
quam citatissima semet in orbem circumagentem, priore capitis parte capiti- *non terna*
lis hinc hinc, posteriore glabram, ut illa facile prehendi queat, hac nequaquam, *re dicitur*
unde dictum est occasionem accipere. Ad quod erudite & eleganter alludit is,
qui versiculum hunc conscripsit:

Fronte capillata est, post hoc occaso calva.

Triumviris carceris latoniarum rationem] Latoniæ proprie loca sunt, in quibus Latoniæ
lapides ad aliquod opus excinduntur, ut constat ex Plauto in Captivis. Quia
vero in his locis, postquam vis magna lapidum excisa fuerat, carceres consti-
tuebantur, id eo interdum pro carceribus accipitur. Earum quoque mentio-
nem facit Livius lib. 37. & 42. Seneca declamationum lib. 9. & controuersia-
rum lib. Tales etiam fuerunt Latoniæ Syriacusanæ toto orbe celebres, quas Ci-
cero describit actione in Verrem 7.

Porcius Cato] Cognomen hoc indicat, satis obscuris parentibus, ut qui porcos *Toreius*
pascere, natum esse virum clarissimum, de cuius genere & familia Gellius *unde*,
quoque lib. 3. cap. 13.

Vibibus pascere quantum possent] Transumpta hæc sententia videtur à Poly- *Vribibus*
bio, qui lib. Epitom. 17. inquit: Etenim ea disperdere, quorum gratia bellum *parcendū*
instituitur, & bellum ipsum relinquere, esse validissima insaniam opus.

Cæco etiam apparet] Hunc locum ex libro 16. historiarum Polybii dece-
prum, Victorius libro 11. cap. 3. variat. lect. ostendit. Simulque annotat Poly-
bium non vitæ dare Philippo, quod illo tempore iusserit, ut hic facit Livius,
sed potius laudi, quod quamvis malis oppressus, proprium animi bonum
tunc oblitus non sit, in insulamque vocem contumacis hominis ioco risuque con-
futarit.

Nicephorium] Veneremur *Nicephorus* habuisse templum apud Argos, idque ab *Venus*
Hypermetra iudicio liberata. conditum, quod intendat Danaus, quia ex *Nicephorus*
prescripto Lynceum non peremisset, ex Pausania annotavit Cælius lib. 11. ca. *res.*
13. lect. antiq.

Campeides esse Græcia appellare] Dissentit aliquantulum à Livio, Strabo Geo- *Compe-*
graphia lib. 9. cum duas ex his tantum *Campeides* ipsum vocare consuevisse af- *des Græ-*
firmat. Chalcidem Euboeæ, ac Corinthum, cuius contumeliosi etiam dicti *cia.*
rationem affert, ostendens respexisse illum ad earum opportunitatem, quod
inde

inde in Græciam commode incurri posset è Macedonia, vide Petrum Vidonium li. 2. c. 19. Var. lect.

*Fiducia
quid?*

Vetus fiducia erum dare] Fiduciam, inquit Boethius in Topica Ciceronis, accipit, cuiusque aliqua res mancipatur, ut eam mancipanti remancipet, veluti si quis tempus dubium timens amico potentiori fundum mancipet, ut ei, cum tempus quod suspectum est, præterierit, reddat. Hæc mancipatio fiducia nominatur. Idcirco quod restituendi fides interponitur.

*Tabula
nova.*

Vnam de tabulis novis] Tabulæ novæ dicuntur, cum pecuniæ creditæ obzariæ condonantur, & novæ mox cooriuntur tabulæ, quibus nomina continentur novæ. Apud Athenienses, statuerent Solone. *επιταγή*, *σεισά* dicta quam ad Agyptiorum imitationem Diodorus institutam scribit, apud quos institutum erat, ut eorum corpora, qui civitatibus bellico usu addicti forent, a creditorum violentia tuti essent, nec ob usuras corpora civium necerentur. De quo plura Cæli. li. 12. c. 20. lect. antiq.

IN LIBRUM XXXIII. HISTORIARUM LIVII, QVI AB ALIIS DECADIS IV. LIBER III.
Dicitur, Annotationes.

*Cercuri.
Lembi.* **C**ercurisque ac Lembi] Cercuros inter ætuaria nauigia recenset Baysius de arte naualib, sicut & Lembos, auctoritate Livii Decadis 4. li. 4. Virgilius autem 1. Georgicor. Lembos ponit inter fluuialia. his versibus.

*Non aliter quam qui aduerso vix flumine Lembum
Remigii subigit, si brachia forte remisit,
Atque illum in præcepti præcipit alveus amne.*

Libera. *Cereri Liberoque & Liberæ*] Arnob. lib. 5. de Cetera à Ione delusa in Tanti forma: Partit, inquit, menssem post 7. luculenti filiam corporis, quam ætas mortuum consequens modo Liberam, modo Proserpinam nuncupavit, vide Ciceronem in 6. in Verrem actione, ubi scribit, raptam esse Liberam, quæ eandem Proserpinam vocant, ex Ennensium, nemore, qui locus quod est in media Insula situs, vmbilicus Siciliae nominatur.

Argentum in Zonis] In Zona viri nummos deferre solebant. Hinc Græchus in oratione, quam ad populum habuit. Itaque Quirites, cum Roma profectus, zonas quas plenas argenti extuli, eas ex provincia inanes retuli. De hoc lat. us Baysius de re vestiaria, c. 16. Cæli. lib. 22. c. 19.

Acrococinthus.

In Acrococinthus] Acrococinthus arx fuit in vrbe Corintho excelso monti applicata, ut scribit Plin. tanta altitudine, ut in vrunque mare Ionium & Aegæum vmbra iaculetur. Plutarchus in Arato Acrococinthus montem excelsum in media assurgere Græcia refert, quem Stephan. *ἰσωςθω*, Volateranus *ἰσωςθω* nominat. Papius li. 7. Thebaidos:

*Iam prout gradibus equi Ephyrea premebat,
Littora, qua summus caput Acrococinthus in auras,
T. li. 1. & alterna geminum mare protegit vmbra,*

Isthmia.

Isthmiorum sicutum ludicium] Quatuor agones seu ludos Græcia celebrare est solita, Olympia, Nemea, Isthmia, Pythia. Quorum tres priores in Peloponneso, Pythia apud Delphos peragebantur, Olympia quidem & Nemea in honorem Iouis, Isthmia Neptuni Pythia Apollinis. Inter hos Isthmii à Theopse in honorem Neptuni instituti sunt. Deinde Melicerta (quem Polonem Deum vocauerunt) ab Sipylo Æoli filio consecrati, historiam omnem diligenter in Atticis scribit Pausanias, & in Mythologis suis Higynus, Quid. li. 6. Fast. Cur autem quinto anno celebrati fuerint, Solinus cap. 12. pluribus ex-